

Tjänstemannayttrande

Utfärdat 2018-09-20

Diarienummer 1026/18

Else-Britt Filipsson

Karin Nordström

Telefon:031-368 36 39

E-post: else-britt.filipsson@kultur.goteborg.se

Till

Stadsbyggnadskontoret

Att: Marie Nyberg

Ert dnr 0727/16

Angående uppföljning av prioriteringslistan för skydd av natur, kultur och friluftsliv

Ärendet

Göteborgs kulturförvaltning har tagit emot rubricerat ärende för yttrande och vill med anledning av detta framföra nedanstående synpunkter.

Beskrivning av ärendet

Byggnadsnämnden har beslutat att prioriteringslistan för uppföljning av naturreservat ska skickas ut på remiss till fastighetskontoret, miljöförvaltningen, park- och naturförvaltningen samt kulturförvaltningen.

Det finns olika orsaker till varför man väljer att skydda ett område. Syftet kan vara att området är viktigt för friluftslivet, eller att det har höga kultur- eller naturvärden.

Bakgrund

Naturreservaten tjänar till att skydda även kulturlandskap, fornlämningsmiljö, kulturhistoriska lämningar. Under 2017 togs kriterier fram för att kunna prioritera arbetet med områdena och vilken typ av skydd de behöver.

Förvaltningens yttrande

Kulturförvaltningen ser positivt på det skydd naturreservaten kan ge bevarandevärda kulturmiljöer. Kulturförvaltningen menar att samtliga utvalda naturreservatsplatser i prioriteringslistan värnar mer eller mindre om kulturmiljöer.

GÖTEBORGS STADS KULTURFÖRVALTNIN

Dennis Axelsson

Else-Britt Filipsson

Enhetschef, Stadsutvecklingsenheten

Arkeolog, Stadsutvecklingsenheten

§ 145 MKN-2018-14858

Yttrande till byggnadsnämnden över remiss 0727/16 prioriteringslistan för skydd av natur, kultur och friluftsliv

Beslut

Miljö- och klimatnämnden tillstyrker fortsatt arbete med prioriteringslistan under förutsättning att förvaltningens synpunkter beaktas.

Miljö- och klimatnämnden beslutar om omedelbar justering.

Handlingar

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande med diarienummer 2018-14858 daterat den 23 oktober 2018.

Protokollsutdrag skickas till

Byggnadsnämnden

Dag för justering

2018-10-30

Vid protokollet

Nämndsekreterare

Helena Emanuelson

Ordförande

Helena Norin

Justerare

Axel Darvik

Datum 2018-09-25
Diarienummer 2018-14858

Handläggare
Klara Jansson
Telefon: 031-368 39 23
E-post: klara.jansson@miljo.goteborg.se

Yttrande till byggnadsnämnden över remiss prioriteringslista för skydd av natur, kultur och friluftsliv, dnr 0727/16

Byggnadsnämnden har skickat över remissen till miljö- och klimatnämnden för yttrande senast den 5 november 2018.

Förslag till beslut

- Miljö- och klimatnämnden tillstyrker fortsatt arbete med prioriteringslistan under förutsättning att förvaltningens synpunkter beaktas.
- Miljö- och klimatnämnden beslutar om omedelbar justering.

Sammanfattning

Byggnadsnämndens lista över prioriterade områden för skydd av natur, kultur och friluftsliv anger i vilken ordning stadsbyggnadskontoret och Göteborgs Stad bör ta sig an områden för formella skydd, exempelvis genom bildande av naturreservat. De högst prioriterade områdena är de som bör prioriteras i arbetet med att bilda formellt skyddade områden.

Miljöförvaltningens synpunkter

Miljöförvaltningen ser att följande förändring i, och utveckling av, listan bör göras:

- Två områden bör lyftas in i prioriteringslistan utifrån den regionala strategin för skydd av skog: *Sydöstra Göteborgs lövskogar*, samt *Södra Götaälvs dalgång med omgivande fjällar*
- Pågående utredningar, bland annat miljöförvaltningens pågående kartläggningar och analyser av områden med behov av skydd, bör lyftas in i kommande arbete med prioriteringslistan

Dessutom identifierar miljöförvaltningen följande behov av ytterligare utredningar för fortsatt arbete med prioriteringslistan:

- Kartläggning och analys av kommunens gröna infrastruktur
- Kartläggning och analys av stadens ansvarsarter och ansvarsbiotoper

Miljöförvaltningen ser också att arbetsprocessen för uppdatering och revidering av prioriteringslistan bör förtydligas.

Ärendet

Den 19 december 2017 beslutade byggnadsnämnden om en lista över prioriterade naturområden som bör skyddas genom exempelvis naturreservat eller biotopskydd. Byggnadsnämnden beslutade även att ärendet ska återkomma årligen med en kortfattad uppföljning av status och vid behov förslag på revideringar.

Inför framtagandet av listan togs kriterier fram under 2017 i ett förvaltningsgemensamt samarbete. Kriterierna togs fram för att kunna prioritera arbetet med områden och vilket typ av skydd de behöver. De kriterier som förvaltningarna har använt sig av är: riksintresse/natura 2000, styrande dokument, kulturmiljövärden, utvecklingspotential, genomförbarhet, hot/brister, naturvärden, ansvarsarter/-biotoper, gröstruktur, friluftsliv/rekreation och ”övrigt”. Prioriteringslistan och dess bilagor innehöll vilka områden som behöver skyddas och varför, vilken typ av skydd som är lämpligt, vem som har ansvar för olika delar av processen och när arbetet ska påbörjas samt när naturskydd förväntas vara klart.

En reviderad prioriteringslista har nu skickats på remiss till fastighetsnämnden, miljö- och klimatnämnden, kulturnämnden samt park- och naturnämnden. Dessa nämnders förvaltningar har tidigare suttit med i den förvaltningsgemensamma arbetsgrupp som tog fram prioriteringslistan. Prioriteringslistan ska beslutas i byggnadsnämnden den 11 december.

Förvaltningens synpunkter

Miljöförvaltningens utgångspunkter för yttrandet

Under 2018 har arbetet med naturreservatet Stora Amundön och Billdals skärgård slutförts, och arbetet med naturreservatet Lärjeån fortskridit. Dessa områden är därför inte med i den nu föreslagna prioriteringslistan, men listan motsvarar i övrigt 2017 års lista. Arbetet med naturreservatet Lärjeån är omfattande och tidskrävande, och kan förväntas vara det även under 2019. Miljöförvaltningen väljer därför att i detta yttrande fokusera på det utvecklingsarbete som bör genomföras för att ge bättre prioriteringsunderlag inför kommande års prioriteringslista.

Pågående utredningar bör ingå som underlag

I arbetet med framtagande av tidigare prioriteringslista påtalade miljöförvaltningen behovet av att skydda marina miljöer. Miljöförvaltningen håller för närvarande på att kartlägga marina ansvarsbiotoper och analysera hur de bör skyddas, samt hur ett nätverk av skyddade miljöer bör utformas för att biotoperna ska ha förutsättningar att finnas kvar i området. Det gäller framför allt ålgräsängar och blåmusselbankar. När resultat finns från kartläggning och analys av de marina ansvarsbiotoperna så bör detta tas med i framtida prioriteringar av naturskydd. Miljöförvaltningen arbetar även med att identifiera prioriterade områden för skydd av skyddsvärda träd. Den

kartläggning och analys som miljöförvaltningen genomför bör även den ligga till grund för prioriteringar i kommande års lista.

Vi ser också ett behov av att ta in kommande Strategi för formellt skydd av skog i Västra Götalands län som ett underlag i prioriteringen. I remissversionen av strategin pekas två områden ut som berör Göteborg. Dels *Sydöstra Göteborgs lövskogar*, där Delsjöområdet ingår. Dels *Södra Götaälvs dalgång med omgivande fjällar*, där delar av norra Hisingen ingår. Dessa områden bör läggas till prioriteringslistan och värderas i den förvaltningsövergripande arbetsgruppen.

Behov av ytterligare utredningar

För att bättre kunna göra en prioritering av områden bör en utredning av kommunens gröna infrastruktur genomföras. Genom att genomföra en kartläggning och analys kan respektive områdes värden bättre sättas i relation till övriga områden, och identifiera områdets värde i förhållande till kommunens grönstruktur. En utredning kring Göteborgs Stads gröna infrastruktur ligger väl i linje med Grönstrategins strategier, bland annat *Stärk de blågröna stråken* och *Stärk de gröna kopplingarna i staden*, och kan utgöra en naturlig fortsättning på stadens arbete utifrån Grönstrategin. Arbetet med en utredning kring Göteborgs Stads gröna infrastruktur bör samordnas med våra grannkommuner samt utgå från det arbete som gjorts inom Göteborgsregionens kommunalförbund kring gröna kilar, samt det arbete som pågår med en regional handlingsplan för grön infrastruktur på länsstyrelsen i Västra Götaland.

Miljöförvaltningen har utfört inventeringar av vissa ansvarsarter och ansvarsbiotoper, såsom strandkvannefjärilar och salta strandängar. Vi ser dock ett fortsatt behov av att kartlägga stadens ansvarsarter och ansvarsbiotoper, liksom en bättre kartläggning av i vilken utsträckning dessa är skyddade idag. Även denna kartläggning bidrar till ett bättre underlag för prioritering av olika områden, där skydd av funktionella nätverk av ansvarsbiotoper bör vara prioriterade. Miljöförvaltningen ser ett behov av fortsatt förvaltningsgemensam samverkan kring dessa inventeringar och kartläggningar, liksom kring finansieringen av dessa.

Övriga synpunkter

Miljöförvaltningen ser gärna, utöver ovanstående synpunkter, att områden med pågående arbete med områdesskydd står kvar i listan tills områdesskyddet är helt klart. Detta för att förtydliga att prioriteringslistan innehåller de områden där arbete med områdesskydd planeras eller har påbörjats, till skillnad från befintliga skyddade områden. Det innebär att Lärjeån bör kvarstå i prioriteringslistan för skydd av natur, kultur och friluftsliv.

Arbetsprocessen

Miljöförvaltningen anser att arbetsprocessen för framtagande, uppdatering och revidering av prioriteringslistan bör förtydligas. Det fanns under 2017 en arbetsgrupp som gav underlag till nuvarande lista. Idag inhämtas övriga förvaltningars synpunkter istället huvudsakligen genom denna remissrunda, samt genom en förvaltningsövergripande styrgrupp. Miljöförvaltningen saknar en arbetsgrupp med sakkunniga från de olika förvaltningar, där arbetet med bedömningar av befintliga och nya naturområden i listan kan ske.

Göteborg den 23 oktober 2018

Anna Ledin
direktör

Henriette Söderberg
avdelningschef

Bilagor: Remiss prioriteringslista för skydd av natur, kultur och friluftsliv, dnr 0727/16

Remissvar prioritetslista naturreservat

Naturenheten på park- och naturförvaltningen har diskuterat kring listan om naturreservat och vill tillägga några punkter.

Förutom att arbeta med formen naturreservat anser vi att Göteborgs Stad mer aktivt ska använda fler möjligheter till skydd, som biotopskyddsområde och naturminne.

Listan med områden som Göteborgs Stad arbetar med kan kompletteras med följande:

- Lärjeåns dalgång. För att lyfta vikten av att gå i mål med det sedan länge pågående reservatsarbetet.
- Mossen. Ett centralt naturområde i en annars mycket hårdgjord stadsdel. Här finns höga naturvärden, bland annat i form av högklassig miljö för den hotade och fridlysta mindre hackspetten. Viktig miljö för närboende. Området hotas av byggnationer från alla håll, vilka dels knappar bort delar av Mossens yta, dels kommer de att bidra till ett ökat tryck på Mossen.
- Skårs lund. Tätortsnära ek-hasselskog som har höga natur- och rekreationsvärden. Hotas av exploatering. Kan vara lämplig som biotopskyddsområde.
- Ekkullen Kärralund. Tätortsnära ek-hasselskog som har höga natur-och rekreationsvärden. Ännu inte tydligt hotad av exploatering, men en viktig miljö som liknar Skårs lund. Kan vara lämplig som biotopskyddsområde.
- Hökälla tillsammans med Skogomebäcken. Höga naturvärden, värden för rekreation och friluftsliv. Ett väl avgränsat område som är tämligen klart att kunna skyddas som reservat, utan mycket ytterligare utvecklingsarbete. Ligger i Kvilledalen som finns med på priolistan.

En annan kommentar från naturenheten är att det finns andra områden som är mer hotade och borde prioriteras högre än Torsviken. Detta eftersom Torsviken idag har ett skydd genom Natura 2000-systemet.